

CERN – SEENET-MTP – ICTP PhD Training Program

Bucharest 2024 Minischool

"Mathematical methods in Gravitation and Cosmology"

November 13-17, 2024, Bucharest-Magurele

CONTACT GEOMETRY (3) Journal of Physics A: Mathematical and Theoretical

PAPER

A geometric approach to contact Hamiltonians and contact Hamilton– Jacobi theory

Katarzyna Grabowska¹ (10) and Janusz Grabowski^{3,2} (10) Published 2 November 2022 • © 2022 IOP Publishing Ltd

Journal of Physics A: Mathematical and Theoretical, Volume 55, Number 43

Citation Katarzyna Grabowska and Janusz Grabowski 2022 J. Phys. A: Math. Theor. 55 435204 DOI 10.1088/1751-8121/ac9adb

Annali di Matematica Pura ed Applicata (1923 -) https://doi.org/10.1007/s10231-023-01341-y

Reductions: precontact versus presymplectic

Katarzyna Grabowska¹ · Janusz Grabowski²

Received: 9 February 2023 / Accepted: 28 April 2023 $\ensuremath{\textcircled{}}$ The Author(s) 2023

Publishers of scholarly mathematical and

Home Journals ∨ Books ∨ Informatio

Home > Advances in Theoretical and Mathematical Physics

Contact geometric mechanics: the Tulczyjew triples pp. 599-654 Volume 28 (2024) Number 2 https://dx.ddi.org/10.4310/ATMP.240914022224

Subscribe

WHAT HE DID YESTERDAY

- NE HAVE DEFINED SYMPLECTIC PRINCIPAL IR BUNDLE
- WE HAVE SHOWN THAT (P,T,M, R^{*}, L, ω) AND (M, C)
 ARE EQUIVALENT
- WE HAVE FOUND $(P_1 T_1 M_1 R^*, L_1, \omega)$ FOR $M = J^{\perp} L^*$

 $\left(T^*L^*, \overline{\tau}, \overline{J}^*L^*, R^*, h_s, \omega_{L^*} \right)$

τ⁻¹(x)

3=1

P

M

CONTACT HAMILTONIAN MECHANICS (BY SYMPLECTIC HOMOGENEOUS TOOLS)

REEB VECTOR FIELD $i_{R_{y}}d_{y}=0, \langle y, R_{y} \rangle = 1$ $y=dz-p_{i}dq^{t}$ $R_{z}=\frac{\partial}{\partial z}$

CONTACT HAMILTONIAN $H: M \longrightarrow \mathbb{R}$ $i_{X_{H}^{c}} d_{y} = dH - \mathcal{R}_{g}(H)_{y} \langle y, X_{H}^{c} \rangle = -H$ VECTOR FIELD

IN DARBOUX COORDINATES:

 $\gamma = dz - p_i dq^i, \ R_{\gamma} = \frac{\partial}{\partial z}, \ \mathcal{M}(q^i, p_j, z) \qquad \chi_{\mathcal{M}}^{\mathcal{C}} = A^{\prime} \frac{\partial}{\partial q^i} + \mathcal{B}_j \frac{\partial}{\partial p_j^{\prime}} + \mathcal{D}_{\partial z}^{\partial}$

 $dy = dq^{i} \wedge dp_{i}$ $X^{c}_{\mathcal{H}} \downarrow y = D - p_{i} \wedge A^{i} = -\mathcal{H}$

 $X_{\mathcal{H}}^{c} J dy = A^{i} dp_{i} - B_{j} dq^{j} = \frac{\partial \mathcal{H}}{\partial q^{j}} dq^{j} + \frac{\partial \mathcal{H}}{\partial p_{i}} dp^{i} + \frac{\partial \mathcal{H}}{\partial z} dz - \left(\frac{\partial \mathcal{H}}{\partial z}\right) \left(dz - p_{j} dq^{j}\right)$

 $A^{i} = \frac{\partial \mathcal{U}}{\partial p_{i}} \qquad \mathcal{B}_{j} = \frac{\partial \mathcal{U}}{\partial q_{j}} + p_{j} \frac{\partial \mathcal{U}}{\partial z} \qquad \mathcal{D} = p_{i} \frac{\partial \mathcal{U}}{\partial p_{i}} - \mathcal{U}$

 $X_{\mathcal{M}}^{\mathcal{C}} = \frac{\partial \mathcal{M}}{\partial p_{i}} \frac{\partial}{\partial q_{i}} + \left(\frac{\partial \mathcal{M}}{\partial q_{j}} + p_{j} \frac{\partial \mathcal{M}}{\partial z}\right) \frac{\partial}{\partial p_{j}} + \left(p_{\mathcal{K}} \frac{\partial \mathcal{M}}{\partial p_{\mathcal{K}}} - \mathcal{M}\right) \frac{\partial}{\partial z}$

PROBLEMS CONTACT HAMILTONIAN (1) IF M IS NOT GLOBAL, THE DEFINITION IS LOCAL EQUATIONS i all WE GET THE SAME VECTOR FIELD FOR (7, H) AND (fy, fH) NOT TICE TO PROVE USING (M, y) TOOLS 2 opi Pj aqi + Pj az All 3 $\mathcal{L}_{X_{H}^{c}} = R_{\eta}(H) \eta, X_{H}^{c}(H) = R_{\eta}(H) H$ DOES NOT HELP IN NUMERICS $\dot{z} = p_i \frac{\partial \mathcal{U}}{\partial p_i} - \mathcal{U}$

UW $R_{g} = \frac{\partial}{\partial 2}$ REEB VECTOR FIELD $i_R d\eta = 0, \langle \eta, R_\eta \rangle = 1$ $\eta = dz - p_i dq'$

 $H: \mathcal{M} \longrightarrow \mathcal{R} \qquad i_{X_{H}} c dy = dH - \mathcal{R}_{y}(H) y$ CONTACT HAMILTONIAN $\langle \gamma, \chi_{H}^{c} \rangle = -H$ VECTOR FIELD

 $X_{H}^{C}(H) = ?$ $X_{H}^{C}(H) = i_{X_{H}^{c}} dH = i_{X_{H}^{c}} \downarrow \left(i_{X_{H}^{c}} d\eta + R_{\eta}(H)\eta\right) = d\eta \left(X_{H}^{c} X_{H}^{c}\right) + R_{\eta}(H)i_{X_{H}^{c}}\eta =$

 $Y \in Sec \mathcal{C} \quad \mathcal{L}_{X_{H}} \quad \mathcal{Y} = \begin{array}{c} & & & & & \\ & & & & \\ & & & \\ & & & \\ & & & \\ & & & \\ & & & \\ & & & \\ & & & \\ & & & \\ & & & \\ & & & & \\ & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & & & \\ & & &$

 $d\eta(X_{HI}^{c}Y) = X_{H}^{c}(i_{Y}\eta) - Y(i_{X_{H}^{c}}\eta) - \eta([X_{HI}^{c}Y])$ = 0 since Yec Y(-H) $Y(H) = 0 \qquad \eta([X_{HI}^{c}Y]) = 0 => [X_{HI}^{c}Y]eC$

SINCE (P, W) IS A SYMPLECTIC MARIFOLD, WE CAN GET VECTOR FIELDS (ON P) W FROM FUNCTIONS (ON P). THE POINT IS TO USE HOMOGENEOUS FUNCTIONS $T^*P \xrightarrow{\omega^b} TP$ $\mathcal{M}: \mathbb{P} \longrightarrow \mathbb{R}$ $\mathcal{M}(h_{g}(p)) = \mathcal{M}(p)$ elle (Xm Homogeneous INVARIANTI MAMILTOMIAN VECTOR FIELDS FOR HOMOGENEOUS MAMILTONIANS ARE INVARIANT HENCE PROJECTABLE! $\begin{array}{c} \downarrow \\ M \end{array} \xrightarrow{\chi_{\mu}^{c}} \\ \xrightarrow{\chi_{\mu}} \\ \xrightarrow{$ HOW ARE THEY RELATED WITH HAMILTONIAN CONTACT VECTOR. FIELDS ON THE BASE? WE CHOOSE A SECTION J:M>D -> P τ⁻¹(x) WE GET A VERTICAL COORDINATE & AND A CONTACT FORM y 5=1 , $\omega = ds \wedge \eta + sd\eta$ $H(x) = \mathcal{M}(T(x)), THEN \mathcal{M}(s,x) = SH(x)$ $\mathcal{D} \in \mathsf{F} : \mathcal{O} \longrightarrow \mathbb{R}$ P $d\mathcal{H}(s,x) = \mathcal{H}(x)ds + sd\mathcal{H}(x) = \omega(X_{\mathcal{H}}(s,x), \cdot)$ - M $X_{f}(s,x) = sF(x)\frac{\partial}{\partial s} + Y(x)$ SUMMARIZING: THE PROJECTION Y OF XM ON M BATISFY $\mathcal{W}(X_{\mathcal{H}}(s,x), \cdot) = sF(x)\eta - \langle \eta, Y \rangle ds + s N_{Y} d\eta = H(x)ds + sdH(x)$ $\langle \eta, Y \rangle = -H$ iy $d\eta = dH - R_{\eta}(H) \eta$ THIS WE CAN CALCULATE CONTRACTING WITH Ry $\langle \eta, Y \rangle = -H$ $i_y d\eta = dH - F \eta$ $d\eta (Y, R_\eta) = \langle dH, R_\eta \rangle - F \langle \eta, R_\eta \rangle$ $Y = X_{H}^{C} \quad FOR \quad H(x) = \mathcal{M}(\sigma(x))$ 14 $F' = R_{\eta}(H)$

COMING BACK TO OUR PROBLEMS:

15

STARTING FROM GLOBAL HOMOGENEOUS FUNCTIONS WE GET GLOBAL CONTACT HAMILTONIAN VECTOR FIELDS

WE GET THE SAME VECTOR FIELD FOR (y, H) AND (fy, fH) (2) NOT MICE TO PROVE USING (M, y) TOOLS τ⁻¹(x) P 4 IT IS EASY TO SEE : LET US FIX A HOMOGENEOUS HAMILTONIAN & AND THO 5-1 SECTIONS J AND J' 3=1 41 Φ' $\boldsymbol{\nabla}' = \boldsymbol{f} \boldsymbol{\nabla} \qquad H'(x) = \mathcal{H}\left(\boldsymbol{\nabla}'(x)\right) = \mathcal{H}\left(\boldsymbol{f}(x)\boldsymbol{\nabla}(x)\right) = \boldsymbol{f}(x)\mathcal{H}\left(\boldsymbol{\nabla}(x)\right) = \boldsymbol{f}(x)\mathcal{H}(x)$ H′= €H ⊭ $\mathcal{S} = \mathcal{F}\mathcal{S}' \qquad m = \frac{\mathcal{I}}{\mathcal{S}}\mathcal{O} = \frac{\mathcal{I}}{\mathcal{F}\mathcal{S}'}\mathcal{O} = \frac{\mathcal{I}}{\mathcal{F}}\mathcal{N}' \qquad m' = \mathcal{F}\mathcal{N}$ $\eta' = f \eta$ M Lemat 1. Niech X_H będzie kontaktowym hamiltonowskim polem wektorowym związanym z hamiltonianem H na rozmaitóści kontaktowej (M, η) . Wtedy $X_H H = -(\mathcal{R}_q H)H$, gdzie \mathcal{R}_q jest odpowiadającym jednoformie η polem Reeba. Dowód. Pola hamiltonowskie X_H oraz X_{IH} są jednoznacznie zdefiniowane poprzez warunk CALCULATIONS Dowód. Zapisując warunek na pole hamiltonowskie $X_{\ell H \downarrow}(\ell n) = -\ell H$, $X_H \downarrow dn = dH - (\mathcal{R}_n H)n$ $X_{fH \downarrow} d(f\eta) = d(fH) - R_{f\eta}(fH)f\eta$, (ii) K $X_H \lrcorner \eta = -H$, (iii) i zweżając obustronnie równanie względem pola X_H , otrzymujemy $X_H \downarrow dn = dH - \mathcal{R}_n(H)n$. (iv) $0 = X_H \,\lrcorner\, dH - X_H \,\lrcorner\, (\mathcal{R}_\eta H)\eta$ Należy pokazać, że istnieje poleY spełniające wszystkie powyższe warunki jednocześnie. Równania († 1 (m) są identyczne. Należy więc sprawdzić warunki na zwężenia z pochodnymi jednoform Rozpisując warunek (m), otrzymujemy THREE LEMMAS $0 = dH(X_H) - (\mathcal{R}_n H)X_H \sqcup \eta$ $X_H H = -(R_\eta H)H$ $Y_{-1}d(fn) = d(fH) - \mathcal{R}_{fn}(fH)fn$ $Y \lrcorner (df \land \eta + f d\eta) = H df + f dh - f \mathcal{R}_{f\eta}(fH)\eta$ Lemat 2. Niech X₁, X_n bedą hamiltonowskimi polami wektorowymi na rozmaitości kontaktowej (M, η) zwiazanymi z funkcjami hamillanowskimi f.g. Włedy $X_f(g) + X_g(f) = -\mathcal{R}_\eta(fg)$, gdzie \mathcal{R}_η jest polem Reba związanym z jednaformą η . $Y(f)\eta - Y \lrcorner \eta df + fY \lrcorner d\eta = H df + f dH - f \mathcal{R}_{f\eta}(fH)\eta$. Korzystając z faktu, że Y spełnia (i), po skróceniu otrzymujemy $\mathit{Dowód}.$ Pola X_f, X_g są jednoznacznie wyznaczone przez warunki $Y(f)\eta + fY \lrcorner d\eta = f dH - f \mathcal{R}_{\ell n}(fH)\eta$ $X_f \lrcorner d\eta = df - (\mathcal{R}_\eta f)\eta, \qquad X_g \lrcorner d\eta = dg - (\mathcal{R}_\eta g)\eta.$ (2)Dodając stronami $R_{\mu}(H)\eta$, otrzymujemy Z antysymetryczności zweżenia wynika, że $f[Y \sqcup d\eta - dH + \mathcal{R}_{\eta}(H)\eta] = f\mathcal{R}_{\eta}(H)\eta - f\mathcal{R}_{f\eta}(fH)\eta - Y(f)\eta.$ $X_g \lrcorner (X_f \lrcorner d\eta) = -X_f \lrcorner (X_g \lrcorner d\eta)$ Ponieważ f jest nieznikająca, Y spełnia równanie (iv), jeżeli $X_g \lrcorner (\mathrm{d}f - (\mathcal{R}_\eta f)\eta) = -X_f \lrcorner (\mathrm{d}g - (\mathcal{R}_\eta g)\eta)$ $f\mathcal{R}_n(H) - f\mathcal{R}_{fn}(fH) - Y(f) = 0,$ $X_{g}(f) + (\mathcal{R}_{g}f)g = -X_{f}(g) - (\mathcal{R}_{g}g)f$ Po rozpisaniu Y(f), korzystając z Lematu 2 otrzymujemy $X_f(g) + X_g(f) = -\mathcal{R}_\eta(fg)$ $f \mathcal{R}_{\eta}(H) - f \mathcal{R}_{f\eta}(fH) - Y(f) = f \mathcal{R}_{\eta}(H) - f \mathcal{R}_{f\eta}(fH) + Y_f(fH) + \mathcal{R}_{f\eta}(f^2H)$ $= f\mathcal{R}_{n}(H) - f\mathcal{R}_{fn}(fH) + Y_{f}(fH) + f\mathcal{R}_{fn}(fH) + fH\mathcal{R}_{fn}(f)$ Lemat 3. Niech f będzie niemikającą funkcją Hamiltonowską pola wektorowego X na rozmaitości kontatkowej $(M, f\eta)$. Wiedy $X = -R_{\eta}$, gdzie R_{η} jest polem Reeba rozmiatości kontatkowej (M, η) . $= f\mathcal{R}_{\eta}(H) + Y_f(fH) + fH\mathcal{R}_{f\eta}(f)$ $= f\mathcal{R}_{r}(H) + Y_{\ell}(H)f + Y_{\ell}(f)H + fH\mathcal{R}_{r_{\ell}}(f),$ (3) Dowód. Hamiltonowskie pole wektorow
eXna $(M,f\eta)$ z funkcją hamiltonowską
 fjest jednoznacznie wyzna gdzie Y_f jest połem hamiltonowskim dla jednoformy $f\eta$ z funkcją hamiltonowską f. Korzystając z Lematu [] ostatnie dwa człony upraszczają się, stąd otrzymujemy przez warunki Dynamika kontaktowa na wstędze Moebiusa $X \lrcorner f \eta = -f$, $X \lrcorner d(f \eta) = df - f \mathcal{R}_{f \eta}(f) \eta$. Tomasz Sobezak, Dawid Jasiński, Mansur Muzafarov, Marcin Krych $0 = f [R_n(H) + Y_\ell(H)]$. Z pierwszego równania wynika, że $X \downarrow \eta = -1$. Rozpisując drugie równanie Na mocy Lematu 3 wyrażenie w nawiasie znika, więc pole Y spełnia wszystkie warunki (i)-(iv). $X(f)\eta - (X \lrcorner \eta)df + fX \lrcorner d\eta = df - fR_{f\eta}(f)\eta$ Lemat I gwarantuje, że $X(f) = -f \mathcal{R}_{f\eta}(f)$. Dodatkowo $X \lrcorner \eta = -1$, stąd A THEOREM $f X \lrcorner d\eta = 0.$ Ponieważ fjest nieznikająca, X spełnia te same warunki jak \mathcal{R}_η z dokładnością do znaku. Z jednoznaczności obydwu pół wynika, że X $=-\mathcal{R}_\eta$ Stwierdzenie 1. Niech X_H, X_{IH} będą kontaktowymi hamiltonowskimi polami wektorowymi związanymi odpo-wiednio z hamiltonianami H, fH na rozmaitości kontaktowej (Μ,η), gdzie f jest nieznikającą ciąglą funkcją na M. Wtedy $X_H = X_{fH}$.

CONCLUSION (ABOUT CONTACT HAMILTONIAN DYNAMICS): CONTACT HAMILTONIAN VECTOR FIELDS CORRESPOND TO HOMOGENEOUS HAMILTONIANS ON P

WHAT IF WE WANT A GENERATING OBJECT ON M?

16

WE HAVE ALREADY USED: FROM A LINE BUNDLE TO PRINCIPAL RX BUNDLE

THE OTHER WAY ROUND: FROM PRINCIPAL R BUNDLE TO LINE BUNDLE

AN IR [×] -PRINCIPAL BUNDLE	THE LINE BUNDLE	THE DUAL LINE BUNDLE
P	$L_{p} = \mathcal{P} \times \mathcal{R} / \mathcal{P}^{\times}$	$Lp^* = P \times R/x$
	$(p+) \sim (h(p) \neq)$	$(p,z) \sim (h_1(p), sz)$
M N		
	FIBERWISE HOMOGENE	OUS FUNCTIONS ON P
	$CORRESPOND TO SEC \mathcal{P} \simeq \mathcal{L}_{a}^{*}$	CTIONS OF Lpt

COORDINATE EXPRESSIONS

 $\mathcal{H}\left(q_{1}^{i} \top \overline{J}_{i} Z\right) = \tau H\left(q_{1}^{i} \frac{\overline{J}_{i}}{\tau} Z\right)$

 $T^*L^{\times} = T^*Q \times R^{\times} \times R \qquad T^*Q \times R,$

$\mathcal{O}(\mathcal{P}) = \frac{\partial H}{\partial \rho_{i}} \frac{\partial}{\partial q_{i}} + \frac{\partial H}{\partial z} \frac{\partial}{\partial z} - \frac{\partial H}{\partial z} \frac{\partial}{\partial \overline{u}_{i}} + \left(\frac{\nabla}{\partial \rho_{k}} \frac{\partial H}{\partial \rho_{k}} + H\right) \frac{\partial}{\partial z}$

 $X_{\mathcal{M}}^{c} = \frac{\partial H}{\partial p_{i}} \frac{\partial}{\partial q_{i}} - \left(\frac{\partial H}{\partial q_{j}} + p_{j} \frac{\partial H}{\partial z}\right) \frac{\partial}{\partial p_{j}} + \left(P_{k} \frac{\partial H}{\partial p_{k}} - H\right) \frac{\partial}{\partial z}$ ON M

CONTACT LAGRANGIAN MECHANICS

IN THE LITERATURE ONE CAN FIND CONTACT LAGRANGIAN MECHANICS IN THE CASE OF M=T*Q×R

 $T * Q \times R \ni (p, z) \longmapsto H(p, z) \in R$ $TQ \times R \ni (v, z) \longmapsto L(v, z) \in R$ HAPPEAS ON PANOV ONLY $L(V, z) = \langle p, v \rangle - H(p, z)$

STRUCTURE IS NEEDED

DIFFERENTIAL CONSEQUENCES OF CONTACT HAMILTONIAN EQUATIONS ARE THE FOLLOWING HERGLOZ EQUATIONS

 $\frac{d}{dt}\left(\frac{\partial L}{\partial \dot{q}^{i}}\right) = \frac{\partial L}{\partial q^{i}} + \frac{\partial L}{\partial z} \frac{\partial L}{\partial \dot{q}^{i}} \qquad \dot{z} = L(q, \dot{q}, z)$

HOW ABOUT MORE

THIS IS AN IMPLICIT DEFINITION OF THE HERGLOZ ACTION FUNCTIONAL Z(8) (8: I→Q) WHICH iS MINIMIZED BY SOLUTIONS OF THE HERGLOZ EQUATIONS

GENERAL CONTACT

MANIFOLDS ?

dS(Q) LAGRANGIAN SUBMANIFOLD

 $dS(Q) \subset K$

THEOREM (SYMPLECTIC) LET (P, W) BE A SYMPLECTIC MARIFOLD AND LCP - A LAGRANGIAN SUBMARIFOLD. THE HAMILTORIAN VECTOR FIELD X, FOR A FUNCTION H: P->IR IS TARGENT TO L IF AND ONLY IF' H IS CONSTANT ON L

THEOREM (CONTACT) LET (P,T,M, R*, L, W) BE A SYMPLECTIC R* BUNDLE AND LBE A HOMOGENEOUS LAGRANGIAN SUBMANIFOLD L= T'(N) THEN THE HAMILTONIAN VECTOR FIELD FOR HOMOGENEOUS HAMILTONIAN IS TANGENT TO L IF AND ONLY IF HAMILTONIAN VANISHES ON L

CONCLUSION (CONTACT) IF (MC) IS A CONTACT MANIFOLD AND N IS A LEGENDRIAN SUBMANIFOLD THEN X^C IS TANGENT TO N IF AND ONLY IF H VANISHES ON N

